

Barnkonsekvensanalys

Placering av ny grundskola i Oskarshamns kommun

**Alla barn är lika
mycket värda.
Ingen får behandlas
sämre.**

Barnkonventionens artikel 2

**De som bestämmer
måste alltid bry sig
om vad som är bäst
för barn.**

Barnkonventionens artikel 3

**Alla barn har rätt att
leva och utvecklas.**

Barnkonventionens artikel 6

**Vuxna måste lyssna
på barns åsikter.**

Barnkonventionens artikel 12

Innehåll

Barnkonsekvensanalys	1
Placering av ny grundskola i Oskarshamns kommun	1
Vad är en barnkonsekvensanalys och varför behövs den?	3
Uppdrag - Barnkonsekvensanalys av placering av ny skola	4
Metod	4
Elevdialoger	4
Fördjupning - intervjuer högstadieelevers utemiljö	4
Avgränsning	4
Sammanfattning av lagstiftning och styrdokument.....	6
Plan-och bygglagen (PBL)	6
Skollagen.....	6
FN:s Barnkonvention	7
Oskarshamns kommuns förslag till ny Översiktsplan - Samrådshandling.....	8
Skolans placering	9
Att göra plats för rörelse, lek och återhämtning.....	9
Tillgänglighet	9
Samutnyttjande för en trygg och levande plats	10
Skolans möjlighet att motverka skolsegregation.....	10
Vegetation och vatten - för en givande utemiljö	10
Höjdskillnader	11
Barns skolvägar	11
Sammanfattning av elevdialoger - vad är viktigt enligt barnen	12
Skolbyggnaden	12
Utemiljön.....	12
Vägen till och från skolan	12
Samverkansbyggnader (fritidshem, fritidsgård och idrottshall).....	13
Sammanfattning – intervjuer om högstadieelevers utemiljö.....	14
Bedömning av barnens bästa.....	15
Barnen ska ha plats.....	15
Barnen ska ha möjlighet att självständigt ta sig till skolan	16
Barnen ska ha trygga, gröna omgivningar	16
• Bilaga 1 - Elevdialoger	
• Bilaga 2 - Förslag från klassdiskussioner	
• Bilaga 3 – Intervjurapport, utemiljö för högstadielever	

Vad är en barnkonsekvensanalys och varför behövs den?

En prövning av barnets bästa görs då en fråga har stor påverkan på ett eller flera barn. Syftet är att så sakligt som möjligt klargöra vad som är barnets bästa kopplat till en specifik kontext. En prövning av barnets bästa kan stå för sig själv och göras som medskick till ett större utredningsunderlag.

I en barnkonsekvensanalys ska barnets rättigheter, utifrån FN:s barnkonvention, och barnets röst presenteras, problematiseras och tas ställning till.

Moment som kan ingå i en analys är bland annat:

- gällande lagstiftning
- barnkonventionens artiklar - med särskilt fokus på de fyra grundprinciperna
- aktuell forskning
- beprövad erfarenhet
- barns synpunkter
- ekonomi, intressekonflikter och långsiktighet.

Det är viktigt att barns bästa vägs in tidigt i beslutsprocessen så att barnkonsekvensanalysen får en faktisk påverkan på de val som görs. Att lyssna till barn och ungas erfarenheter och låta dessa vara vägledande är en god förutsättning för att fatta välgrundade beslut. Barn är experter på sin vardag och bidrar med kunskap och erfarenheter som annars inte kommer fram. Genom att arbeta med delaktighet för barn och unga arbetar vi samtidigt aktivt med det viktiga demokratiuppdraget.

I en barnkonsekvensanalys är det viktigt att först fastslå vad som bedöms som barnets bästa, därefter kan man titta närmare på eventuella intressekonflikter. Om det beslut som sedan fattas inte bedöms vara barns bästa är det viktigt att det förklaras på ett transparent sätt genom att beskriva intressekonflikt och nödvändiga avvägningar - samt att detta återkopplas till barnen. Kompensatoriska åtgärder ska övervägas om beslutet inte överensstämmer med bedömningen av barns bästa.

Uppdrag - Barnkonsekvensanalys av placering av ny skola

Det finns fyra föreslagna platser för nybyggnation av skola i Oskarshamns kommun. Denna prövning av barnets bästa syftar till att så sakligt som möjligt klargöra aspekter som bör vägas in för barnets bästa samt vad barn själva tycker är viktigt i förhållande till placering av en ny skola.

Metod

Utifrån metoden barnkonsekvensanalys ingår följande delar i denna analys:

- Relevant lagstiftning och kommunala styrdokument
- Forskning
- Elevdialoger
- Fördjupning - intervjuer högstadieelevers utemiljö

Elevdialoger

Elevdialoger under skoltid har genomförts med elever i åk F-9. Sammanlagt har 46 elever deltagit uppdelat på sex tillfällen à en timme vardera. Urvalet av elever som deltagit har gjorts av respektive skola, skolorna som deltagit är de som främst berörs av en ny skola; Norra skolan, Vallhallaskolan och Saltviksskolan. Alla klasser på de tre skolorna har haft en representant med vid träffarna. Inför träffarna har eleverna även pratat om skolans placering och vissa har haft med sig anteckningar från sina klasser. En av träffarna har genomförts digitalt och de resterande utomhus. Samtalet har genomförts utifrån rådande rekommendationer i samband med pandemin vilket har begränsat hur många barn som kunnat delta samt påverkat hur träffarna kunnat läggas upp. Vid träffarna har ett underlag med frågor och samtalsövningar använts. Frågorna har inte formulerats utifrån de fyra platsförslagen utan har istället utgått ifrån barnens kunskaper och erfarenheter av sina nuvarande skolor. Dialogerna har förts utifrån fyra rubriker; skolbyggnaden, utemiljön, samverkansbyggnader och vägen till och från skolan. I sammanfattningen av dialogerna vägs elevernas svar samman till en rad olika punkter över vad som är viktigt att ha med i placeringen av en ny skola.

Fördjupning - intervjuer högstadieelevers utemiljö

För att komplettera bilden av vad högstadieelever anser är viktigt för skolans utemiljö fick två feriearbetare på kansli- och utvecklingsenheten under sommaren 2021 i uppdrag att intervjua andra unga och sammanställa prioriteringar. Fem ungdomar mellan 15-17 år har intervjuats och lämnat sina åsikter. Rapporten som feriearbetarna tagit fram bifogas materialet som bilaga och kan med fördel även användas senare i processen då såväl inne- som utemiljö i den nya skolan ska utformas.

Avgränsning

Den här barnkonsekvensanalysen ska ses som en del av den utredning som görs inför beslut om placering av ny skola. Såväl tekniska kontoret som samhällsbyggnadskontoret kommer

utöver bildningsförvaltningen att bidra till utredningen. Exempel på underlag som ska tas fram är naturvärdesinventeringar och trafikutredningar. Dessa olika delar ska sedan vägas samman inför beslut om plats för ny skola.

Viktigt är sedan att barn och unga ges möjlighet till delaktighet genom hela processen framåt och i utredningens olika delar. Inför varje beslut i processen ska barns bästa vägas in.

Sammanfattning av lagstiftning och styrdokument

I Plan- och bygglagen (PBL), Skollagen och FN:s Barnkonvention ställs krav som är relevanta i samband med planering av en ny grundskola. Vissa lagar har en särskild bäring på den här barnkonsekvensanalysen genom att de på ett särskilt sätt kopplar an till vad som bedöms vara barns bästa.

I Oskarshamns kommun pågår för närvarande ett arbete med en ny översiktsplan och delar av förslaget, som för närvarande är ute på samråd, uppmärksammar särskilt behovet av att se till barns bästa i planprocesser och vid nybyggnation.

Plan-och bygglagen (PBL)

PBL reglerar bland annat olika hänsyn som ska tas vid planläggning av skolor. I 2 kap. 5§ PBL står att hänsyn ska tas bland annat till människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna trafik och risken för olyckor. I 8 kap. 9§ PBL står att ”om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder eller lokaler för fritidshem, för-skola, skola eller annan jämförlig verksamhet, ska det på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering, ska man i första hand ordna friyta”.

Boverket har beslutat om allmänna råd (BFS 2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet. Verket har även tagit fram en vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö (Boverket 2015). Delar av denna vägledning beskrivs längre ner i texten.

Skollagen

Skollagen ger anvisningar om hur den kommunala grundskolan ska organiseras med hänsyn till elevers möjligheter att ta sig till skolan.

I 10 kap. 29 § av Skollagen står att ”Varje kommun är skyldig att vid utformningen av sin grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna” ... och ... ”Varje kommun ska organisera sin grundskola så att ingen elev på grund av skolgången behöver bo utanför det egna hemmet”. Lagen ger dock utrymme för en tolkning av vad som kan betraktas som nära eller ”ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt”. (Boverket, 2017)

FN:s Barnkonvention

Barnkonventionens syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. Barnkonventionen blev svensk lag år 2020 med syftet att det ska bli tydligare att barn har egna rättigheter och att vuxna ska använda barnkonventionen när de fattar beslut som rör barn. Ett antal artiklar har särskild bäring i den här barnkonsekvensanalysen:

Artikel 2: Skydd mot diskriminering

Artikel 3: Barnets bästa

Artikel 6: Rätt till liv, överlevnad och utveckling

Artikel 12: Åsiktsfrihet, delaktighet och rätten att bli hörd

Artikel 23: Barn med funktionsnedsättning

Art 28 - 29: Rätt till utbildning

Art 31: Rätt till vila, lek, fritid, rekreation

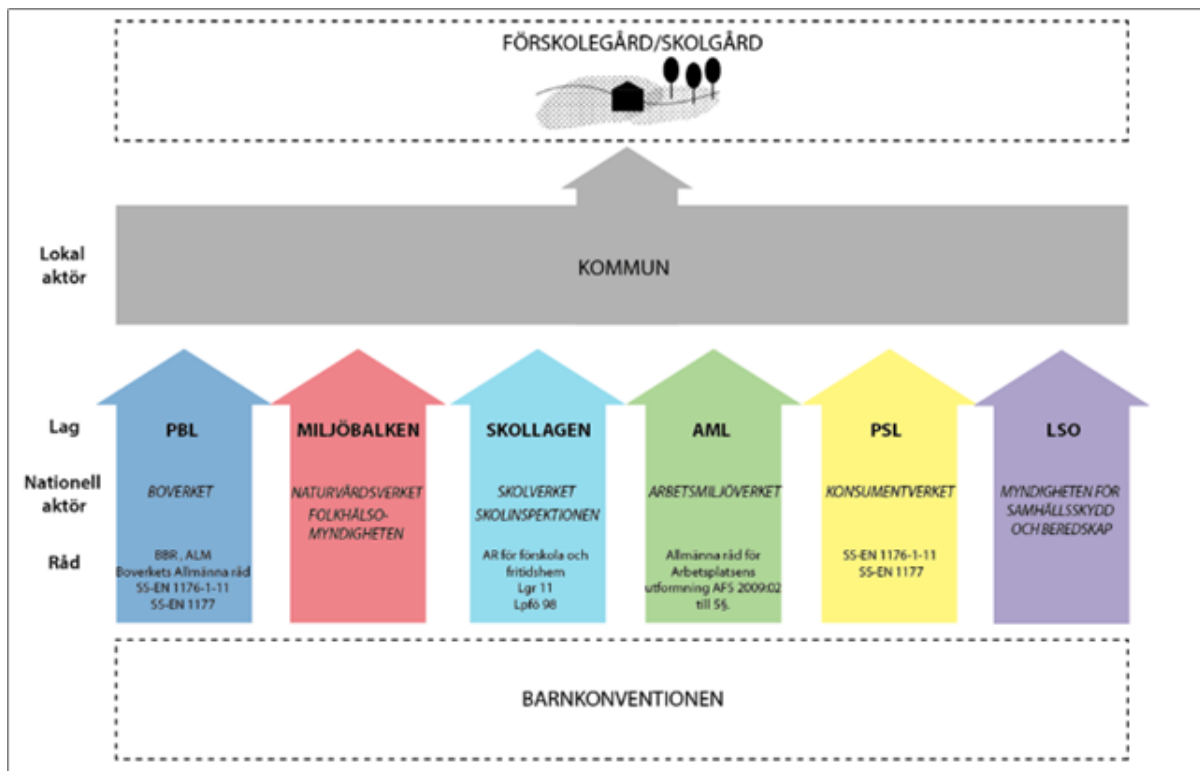

Bild: Översikt av lagstiftning som särskilt reglerar skolans utemiljö. Regelverk och ansvar för barns – och ungas utemiljö (Boverket)

Oskarshamns kommuns förslag till ny Översiktsplan - Samrådshandling

Oskarshamns kommuns förslag till ny översiktsplan utgår från hållbarhetens tre dimensioner och kopplar an till Agenda 2030. Elva hållbara utvecklingsstrategier har arbetats fram för att bidra till ett mer långsiktigt hållbart Oskarshamn.

En av utvecklingsstrategierna är ”Vi är barnens Oskarshamn” och den innebär att vi när vi bygger och planerar ska utgå ifrån barn och ungas behov av rörelsefrihet, trygghet och tillgänglighet. Vi ska lyssna och möjliggöra delaktighet och när vi tar beslut som berör barn och unga ska vi göra barnkonsekvensanalyser.¹

Kommunfullmäktige i Oskarshamn beslutade (KF 2020-06-08, § 86) som följd av att barnkonventionen blev lag att samtliga beslut i Oskarshamns kommun som påverkar barn och unga ska föregås av en barnkonsekvensanalys. För att säkerställa detta har även en fast rubrik lagts till i kommunens mall för tjänsteutlåtanden.

¹ Översiktsplan Oskarshamns kommun 2030, samrådshandling - <https://www.oskarshamn.se/globalassets/bygga-bo-miljo/dokument/op-fop-o-tillagg/oversiktsplan-oskarshamns-kommun-samradshandling-2021-06-07.pdf>

Skolans placering

”Det är viktigt att utemiljön stimulerar lek och fantasi, aktivitet och återhämtning, nyfikenhet och lärandet. En bra utemiljö ska fungera för alla barn. I all utformning av utemiljö behöver man lösa funktionella, tekniska, biologiska, estetiska och sociala problem. Det är lämpligt att utgå ifrån platsens förutsättningar och ta vara på kvaliteter som redan finns på den plats där en skola ska uppföras, byggas om eller byggas till. Gårdens utformning sätter ramarna för var på gården barnen kan hitta och skapa egna platser och aktiviteter.”²

Att göra plats för rörelse, lek och återhämtning

Det nationella målet för folkhälsan är att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Här är barns och ungas uppväxtvillkor ett särskilt utpekat målområde.

Barns fysiska aktivitet har över tid minskat och deras stillasittande aktiviteter ökat. Det kan leda till en ökning av kroniska sjukdomar i framtiden. Hälsoeffekterna av fysisk aktivitet är många; ökad kondition och muskelstyrka, starkare immunförsvar, ökad hjärt-kärlhälsa och ett större mentalt välbefinnande. Utomhusaktiviteters hälsofrämjande effekter är en följd av hur de kombinerar lekfull rörelse med naturkontakt och genererar en aktivitet och ett socialt samspel som också påverkar barnets mentala färdigheter. Ju högre kvalitet en gård har, i form av grönska och väl planerade lektytor, desto mer tid spenderar barn utomhus.

Fysisk aktivitet har också stor påverkan på barns inlärning. Forskare vid Malmö högskola följde en skola där ett urval klasser hade fysisk aktivitet på schemat varje dag under grundskoleåren. Studien visade att barnen i de mer fysiskt aktiva klasserna klarade grundskolan bättre med högre och fler godkända betyg än jämförelsegruppen.

Tillgänglighet

Alla barn och unga ska kunna använda och vara delaktiga i utemiljön på förskolegårdar och skolgårdar. Tillgänglighet är en förutsättning för att alla barn ska kunna ta sig fram på gården och till så stor del som möjligt använda det utbud som finns. Utrymmet på platsen för en skola har betydelse för om det är möjligt att bygga på ett eller flera plan – vilket är en viktig tillgänglighetsfråga. Det ska vara lätt att orientera sig så att man känner sig trygg. Många barn med funktionsnedsättning har svårigheter med att sortera sinnesintryck (perception) vilket leder till trötthet och koncentrationssvårigheter. Utemiljön behöver därför innehålla lugna platser som erbjuder paus och återhämtning av koncentration.³

Genom att utgå från principen om universell utformning, det vill säga att utforma ett samhälle som tar hänsyn till mångfalden i befolkningen, vid såväl val av plats som i den fortsatta

² Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Boverket, rapport 2015:8

³ Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Boverket, rapport 2015:8

planeringen av skolan kan likvärdiga villkor skapas för alla barn och efterkonstruerade särlosningar kan undvikas.⁴

Samutnyttjande för en trygg och levande plats

Skolgården är i första hand till för barnen, eleverna och den verksamhet som ska bedrivas här. Men gården kan också vara en viktig plats för barn och unga efter skoltid som mötesplats och lekplats. Det finns stora möjligheter att utveckla skolan till en lokal mötesplats där lokaler och skolgårdar utnyttjas över hela dygnet och året samt av såväl vuxna som barn, detta kan öka upplevelsen av trygghet på platsen. Att utveckla skolan till en plats för möten och social aktivitet i närområdet kan också göra den viktigare i planeringen. Men en utmaning är frågor om finansiering, drift och skötsel. Ökad användning innebär ökat slitage och skolan behöver i någon mån finansiellt kompenseras för detta.⁵

Skolans möjlighet att motverka skolsegregation

Skolverkets analyser för åren 1998–2016 visar att skolor har blivit alltmer uppdelade utifrån elevernas familjebakgrund. Analyserna visar också att skolans socioekonomiska sammansättning (föräldrarnas utbildningsnivå och inkomstnivå) har fått en större betydelse för elevernas resultat.

Skolsegregation bedöms inte endast ha betydelse för skolans förutsättningar att klara av det kompensatoriska uppdraget och elevernas kunskapsresultat. Inom forskning lyfts även andra risker med skolsegregation såsom stigmatisering av elever och en negativ påverkan på den sociala sammanhållningen i samhället. Forskning pekar mot att det är boendesegregation och skolval som är de avgörande faktorerna bakom den ökande skolsegregationen.⁶

För att motverka skolsegregation har skolans geografiska placering och placeringsområde stor betydelse men även andra metoder för att främja en jämnare och mer blandad elevsammansättning används i kommunerna runt om i Sverige.

Vegetation och vatten - för en givande utemiljö

Vegetation är en av de viktigaste byggstenarna i en levande, föränderlig och rik utemiljö.

Växter ger årstidsvariation och sinnesintryck som vi vet har återhämtande värden.

Vegetationen ger miljöer som kan användas i undervisningen men också pedagogiskt material för flera ämnen. Men vegetation, företrädesvis täta buskage eller naturlika planteringar, är också en av de viktigaste platserna för lek. Det är en av de få platserna utomhus där barn får påverka och skapa sina egna världar. Från barns perspektiv kan klättrvänliga buskträd vara en spännande skog. En blandning av träd och buskar kan skapa avskildhet mot omgivningens ljud - och synintryck och samtidigt vara spännande lekmiljöer.

⁴ Myndigheten för delaktighet, Principen om universell utformning - <https://www.mfd.se/verktyg/lar-om-politikens-mal-och-inriktning/politikens-fyra-arbetsatt/principen-om-universell-utformning/>

⁵ Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö. Boverket, rapport 2015:8

⁶ Kartläggning av huvudmäns arbete med att motverka skolsegregation. Skolverket 2018

Barns hud är känslig och behöver skyddas mot för mycket ultraviolet strålning, även här spelar träd och buskar en viktig roll. En riktlinje från Strålsäkerhetsmyndigheten säger att mer än halva himmelsvyn på barnens favoritställen på en gård bör täckas av grönska för att skapa solsäkra utemiljöer.

En skolgård är också en del i stadens grönstruktur som kan bidra med ekosystemtjänster som exempelvis öppen dagvattenhantering. Lokalt omhändertagande av dagvatten kan ordnas på ett sådant sätt att det kan användas i såväl undervisning som lek.

Höjdskillnader

Höjdskillnader på tomten är oftast en tillgång och med hjälp av platsens olika nivåer kan man skapa rumslighet och fysiska utmaningar genom trappor och ramper, slänter, murar och utsiktsplatser. Höjdskillnader stimulerar barn till lek och rörelse. Sluttningar mot sydväst är varma och ljusa och därför populära att vistas på, inte minst under våren. På sluttningar mot nordost ligger snön kvar länge vilket är en fördel i en pulkabacke. Barnens och pedagogernas nyttjande och kontakt med utemiljön påverkas av möjligheten att ta sig ut direkt från de rum verksamheten bedrivs i.

Barns skolvägar

Trenden över tid är att barns skolvägar upplevs som allt mindre trygga av föräldrar, detta konstateras i Trafikverkets attitydundersökning Barns skolvägar. Andelen som anser att skolvägen är ganska eller mycket otrygg är nu 32 procent, vilket kan jämföras med 29 procent år 2015 och 25 procent år 2012. Orsakerna är framför allt att barnet måste korsa vägar, att vägarna är vältrafikerade och att hastigheterna upplevs vara för höga.⁷

Ur trafiksäkerhetssynpunkt är det viktigt att i tidigt skede med planering av en ny skola planera för säkra gång- och cykelvägar som möjliggör för fler att gå och cykla vilket kan minska trafiktrycket på väg till och vid skolan. Det är också viktigt att på- och avstigningsplatser samt parkeringsplatser tar största möjliga hänsyn till trafiksäkerheten vid skolan.

⁷ Attitydundersökning Barns skolvägar 2018. Trafikverket, 2018

Sammanfattning av elevdialoger - vad är viktigt enligt barnen

Eleverna har haft dialoger utifrån de fyra rubrikerna; skolbyggnaden, utemiljön, vägen till och från skolan och samverkansbyggnader samt beskrivit vad som är bra och vad som kan bli bättre i de skolor de själva har erfarenheter av. I sammanfattningen av dialogerna vägs elevernas svar samman till en rad olika punkter över vad som är viktigt att ha med i placeringen av en ny skola. Det som lyfts nedan är sådant som kommit upp vid flera av dialogerna.

Skolbyggnaden

- Skolbyggnaden ska vara indelad i olika delar för olika klasser och stadier med egna ingångar/entréer. Eleverna vill inte ha trängsel och vill vara med sin klass i första hand.
- De barn som har erfarenhet av att gå i en liten skola tycker det är positivt med få barn eftersom alla känner varandra, det är ingen trängsel och blir mindre "tjafs".
- Bra att gå i samma skola hela tiden (F- 9) och slippa byta skola. Fler möjligheter till kompisar på större skola.
- Skolan tar mindre plats om den är i flera plan och då blir det mer plats för skolgård. Samtidigt ska det inte vara för många våningar med trappor man kan ramla i och som inte alla kan gå i.
- Bra utrymmen i klassrummen

Utemiljön

- Skolgården ska vara stor och det ska gå att göra olika saker.
- Det ska finnas många underhållande och olika möjligheter till lek och rörelse som exempelvis klätterställningar, leksaker och ytor för sport. Det ska vara anpassat för olika åldrar och vara utformat så att ingen blir utanför.
- Utemiljön ska ge möjlighet till att de yngre och äldre barnen ska kunna ha sina egna platser på gården.
- Det är bra med sittplatser utomhus. Då kan man också ha undervisning/skolarbete utomhus.
- Det är viktigt att skolgården har tydliga gränser och är skyddad från exempelvis trafik och förbipasserande.
- Skog och natur med träd och berg gör att man kan leka olika lekar, vara lite ifred. Träd är bra för miljön och dämpar ljud.
- Det är bra med natur vid skolan, då kan man göra utflykter och ha idrottslektioner i naturen.
- På skolgården ska det finnas bra och säkra utrymmen för cykelparkering som minskar stöldrisken.
- Skolans utemiljö ska ligga avskild från trafikerade vägar.

Vägen till och från skolan

När eleverna får välja vad de tycker är det bästa sättet att ta sig till skolan tycker de flesta att gå eller cykla är det bästa alternativet eftersom det är bra för hälsan och miljön. För de som inte kan gå eller cykla tycker man att buss är något bättre än bil, ur miljösynpunkt.

- Det är bra att många barn bor nära skolan så att man kan cykla eller gå och ha sällskap med andra.
- Att cykla och gå ger motion och frisk luft och det mår man bra av. Att cykla och gå är bäst för miljön.
- Cykel -och gångvägar ska vara säkra och avskilda från bilvägarna. Cykel- och gångvägar ska vara uppdelade så att man inte krockar med fotgängare och andra cyklister. Det är bra med fartgupp och övergångsställen.
- Cykel – och gångvägen till skolan ska vara väl upplyst för att kännas trygg.
- Det är bra med skolvägar som har fina omgivningar, det känns bra.
- För de som åker buss är det viktigt att bussen går i tid, att den är särskilt till för skolbarn och att byte mellan skolskjuts och buss fungerar bra. Det är viktigt med trygga busskurer med tak vid hållplatser till och från skolan.

Samverkansbyggnader (fritidshem, fritidsgård och idrottshall)

Fritidshem

- Fritidshem viktigt för yngre barn men inte för äldre. Bra med fritidshem för elever som inte har det bra hemma och när föräldrarna jobbar.
- Inte i skolbyggnaden men bra om fritids ligger inne på skolans område om man glömmer något eller så.
- Fritidshem ska ligga bredvid, gärna lite utanför skolan annars stör fritids de som går i skolan/har lektion eller prov.
- Fritidshemmet ska ha en egen gård- för att undvika krockar mellan barn som är på fritids och de som fortfarande går i skolan. De som går i skolan ska kunna använda skolgården på rasten.

Fritidsgård

- Fritidsgården ska ligga bredvid skolan.
- Bra för högstadiet med fritidsgård för de har inget annat att göra på rasterna.
- Bra om den ligger vid skolan så att man kan hänga där och köpa mellanmål.
- Aktiviteter på fritidsgården är så viktigt!

Idrottshall för föreningar på kvällen

- Det behövs hallar för exempelvis innebandy och handboll där man kan ha publik, det är ekonomiskt att bygga en stor sporthall vid nya skolan istället för att bygga en till någon annanstans.
- Det finns en risk att det blir smutsigt och slitet om den används av föreningar på kvällar – snus i taket och liknande.
- Finns de som gillar idrott men också de som inte gillar idrott då spelar det mindre roll.
- Bra för föreningar som inte har råd att ha egen idrottshall, bra nära skolan.
- Oskarshamn är en sportig stad med många föreningar, bra med flera idrottshallar.

- Praktiskt om det ligger vid skolan, och centralt för att ungdomar ska kunna ta sig enkelt till träningar.

Sammanfattning – intervjuer om högstadieelevers utemiljö

I feriearbetarnas intervjurapport om högstadieelevers utemiljö finns en sammanställning över vad de anser är de tre viktigaste faktorerna för en skolgård för både rörelse och lugn och ro:

1. Miljö - skolgården ska vara grön och fin för ögat med buskage och träd. Det får gärna finnas gröna slingor eller stigar att gå på.
2. Sittplatser – det ska finnas gott om sittplatser, av olika slag och för olika många personer. Det ska finnas sittplatser med tak utomhus så att det går att sitta ute i alla väder och vissa sittplatser bör placeras mer avskilt på gården.
3. Yta – det ska finnas asfalterad/hård yta för olika typer av sport och aktiviteter. Ytan ska vara en del av högstadieelevernas gård annars ser ungdomarna en risk att den alltid används av de yngre eleverna och därför är upptagen.

Bedömning av barnens bästa

Det finns fyra föreslagna platser för nybyggnation av skola i Oskarshamn kommun.

- Repslagarhuset
- Bomans
- Länsmansängen
- Havslätt

Baserat på den sammanställning av lagstiftning och forskning samt dialog med eleverna ska den här barnkonsekvensanalysen mynna ut i ett antal bedömningar för barnens bästa. Barnkonventionens grundprinciper (nr 2, 3, 6 och 12) genomsyrar hela analysen och är vägledande.

Barnen ska ha plats

Eleverna uttrycker i dialogerna att det är viktigt med en stor skolgård. Detta för att det ska rymmas olika möjligheter till lek och aktivitet och finnas något som passar alla. Enligt artikel 31 i barnkonventionen har barn rätt till lek, vila, fritid och rekreation och här spelar skolan en viktig roll. Forskning visar på att barn rör sig allt mindre att utformningen av skolgården kan vara med och stimulera till aktivitet. För eleverna är det också viktigt att skolgården är tillräckligt stor för att rymma både rast- och fritidshemsverksamhet, utan att det krocka med varandra.

Eleverna uttrycker också att det är viktigt att skolbyggnaden är indelad i olika delar så att exempelvis varje årskurs har sin egen trygga del, gärna med egna in- och utgångar. Detta blir extra viktigt i en störres skola med många elever. I intervjuerna med ungdomar framkom det att de ser ett stort behov av att högstadiel elever har egna aktivitetsytor för sport och rörelse på skolgården, något som kräver yta.

Varje barn med funktionsnedsättning ska enligt barnkonventionen ha ett fullvärdigt och anständigt liv som säkerställer dess värdighet (artikel 23) vilket ställer krav på den plats som väljs för ny skola, både utifrån skolbyggnadernas utformning och utemiljö. I dialogerna med eleverna framkom ett konkret exempel om att som elev med en funktionsnedsättning slippa att hamna i situationen att behöva ta hissen upp till klassrummet när klasskompisarna samtidigt tar trappan. Universella lösningar är i många fall mer ytkrävande, då det exempelvis skulle förespråka lägre byggnader utan flera våningar samt fler indelningar gällande såväl byggnader som utomhusmiljöer.

En stor yta till den nya skolan är utifrån dessa resonemang nödvändig ur ett barnrättsperspektiv.

Kompensatoriska åtgärder

- Om valet av plats för den nya skolan inte kan ge de stora ytor som barnen lyfter som viktiga ska det kompenseras genom att skapa rum i utemiljön som är anpassade efter olika behov och aktiviteter.

- Flera våningar kan medföra lägre tillgänglighet. Behöver skolan ändå byggas i flera plan är det nödvändigt att särskilt arbeta med universell utformning och undvika lösningar som särskiljer vissa grupper.
- Ska skolan vara stor (F-9 med flera paralleller) är det extra viktigt att arbeta med indelningar av byggnader och utemiljö, skapa små enheter i det stora enligt barnens önskningsar.

Barnen ska ha möjlighet att självständigt ta sig till skolan

I dialogerna framkom att eleverna tycker att det bästa sättet att ta sig till skolan är genom att gå eller cykla, vilket kräver att skolan placeras så nära så många elever som möjligt. Eleverna uttrycker att det är det bästa för hälsan att gå eller cykla eftersom det ger motion och frisk luft. De påpekar också att det är bäst för miljön att inte åka bil. Säkra, trygga och väl upplysta skolvägar är något som eleverna lyfter som viktigt för att de ska kunna ta sig till skolan på ett bra sätt.

Att självständigt, på ett tryggt och säkert sätt, kunna ta sig till och från skola och fritidsaktiviteter hänger väl ihop med artikel 31 i barnkonventionen om barns rätt till vila och fritid. Enligt skollagen ska kommunen beakta vad som är ändamålsenligt ur kommunikationssynpunkt för eleverna. Ur ett folkhälsoperspektiv är det också en viktig form för vardagsmotion att ta sig till skolan till fots eller med cykel.

Den nya skolans placering bör utgå ifrån att ge som många barn som möjligt närhet till skolan, vilket ger förutsättningar att självständigt och aktivt ta sig till och från skolan.

Kompensatoriska åtgärder

Om skolan placeras på en plats där det idag inte finns säkra gång- och cykelvägar ska detta åtgärdas med extra satsningar på nya och befintliga vägar.

Barnen ska ha trygga, gröna omgivningar

Eleverna beskriver på olika sätt att det är viktigt att skolan har lugna och trygga omgivningar och att miljön runt skolan påverkar hur de mår och känner sig. Skolgårdens gränser ska vara tydliga och gården ska vara avskild från förbipasserande samt trafik. Eleverna och ungdomarna beskriver även att det är viktigt med träd, natur, skog och berg - dels för att vara ute i för rast och undervisning men också för att det skapar lugna och fina utsikter inifrån skolan.

Platsen för ny skola får stor betydelse för att kunna möta barnens behov av gröna och trygga omgivningar. Naturgivna resurser såsom uppväxta träd och buskar och nivåkillnader i form av berg, samt ett skyddat läge är aspekter som är svåra att återskapa på konstgjord väg och därför bör vara prioriterat vid val av plats - för barnens bästa.

Kompensatoriska åtgärder

Om skolan placeras på en plats som ej ger avskildhet från förbipasserande bör detta kompenseras i utemiljön genom att barriärer skapas mot omgivningen i form av exempelvis staket, nivåskillnader och vegetation.

Elevdialoger – placering av ny skola

Träff ett - Vallhalla, mellanstadiet

1. Bra med din nuvarande skola?

a) Skolan (byggnaden)

Saltvik – fräscha toaletter, stor skog, alla känner varandra, liten skola

Vallhalla – mycket rastaktiviteter, bra utrymme i klassrummen, att skolan är delad i olika delar, stor skolgård, att många går på skolan så att man får fler vänner, bra lärare, allt finns i samma hus, alla klasser har varsin toalett

b) Skolgården

Saltvik – berg, skog, det finns något för alla att göra

Vallhalla – stor gård, många olika aktiviteter, olika aktiviteter för stora och små

Många underhållande saker, det finns många olika lekställningar, saker anpassat för olika åldrar, ingen blir utanför. Det är viktigt med mycket skog och natur

c) Vägen till skolan

Det klaffar inte mellan taxi och buss när man ska åka så till skolan.

Buss är bra men man vet inte om den kommer i tid

Trångt på bussen från Saltvik, otryggt och stökigt ibland

Ibland är det personer som tjuvåker, det hade varit bättre med bara skolbuss.

Placeringen av Vallhalla är bra

Långt till Vallhalla och mycket människor i centrum

2. 4-hörnsövning

Vilka ska gå på skolan?

Låg-mellan (0-6)

Hög (7-9)

Låg, mellan, hög

Eget förslag

Här valde två personer alternativet låg, mellan och högstadium. Argument: mer aktiviteter och chans att vara på fritidsgården.

Fyra personer valde eget alternativ: mellan - och högstadium. Argument: De små barnen springer runt mer och kan vara rädda för de stora, känna sig otrygga. De stora tycker de små är i vägen och att de är jobbiga.

3. Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå Cykla

Bil buss

Här valde två personer att de helst vill gå till skolan. Argument: bra med motion, man blir pigg och det är inte långt

En person valde cykel. Argument: tar kort tid, man hinner hem innan träning exempelvis, man slipper vänta på bussen

Tre personer valde buss. Argument: bra när det är dåligt väder, alla kan åka buss om den är tillgänglig. Viktigt att det finns busskurer att vänta i och att det är gratis för alla elever.

4. Stå på linje

Jätteviktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Fritidshem

Eleverna valde jätteviktigt till viktigt på linjen. Argument: bra med fritidshem för elever som inte har det bra hemma. Fritidshem ska ligga bredvid, gärna lite utanför skolan annars stör fritids de som går i skolan/har lektion eller prov och man måste dela på skolgården.

- Idrottshall för föreningar på kvällen

Två elever valde jätteviktigt, fyra valde mitten. Argument: det behövs hallar för exempelvis innebandy och handboll där man kan ha publik, det är ekonomiskt att bygga en stor sporthall vid nya skolan istället för att bygga en till någon annanstans. Det finns en risk att det blir smutsigt och slitet om den används av föreningar på kvällar – snus i taket och liknande.

- Fritidsgård

Eleverna valde viktigt på linjen. Argument: det är kul med fritidsgård, den ska ligga bredvid skolan. Bra för högstadiet med fritidsgård för de har inget annat att göra på rasterna.

- Natur (skog utflykt)

Eleverna valde jätteviktigt till viktigt på linjen. Argument: Bra att vara ute på idrotten för exempelvis orientering, man kan göra utflykter. När det finns mycket natur/träd på skolgården kan man lättare vara lite för sig själv. När skolan ligger i stan kan det komma in folk på gården – otryggt.

Extrafråga 1 – Vilken av skolorna ni känner till ligger bäst?

Saltvik, Norra eller Vallhalla

De flesta eleverna tycker att Saltviksskolan ligger bäst för att den ligger i naturen, det är ostört – ingen trafik och inga okända människor. På Vallhalla upplever man att människor som går förbi exempelvis med hund kan bli störda när man är ute och leker.

Norra upplever eleverna som det sämsta alternativet på grund av att det känns som ett fängelse, massor av bilar, inget att göra på gården, höga staket och läskigt läge.

Extrafråga 2 – Ska skolan ha ett plan eller fler?

Eleverna väljer flera plan därför att då kan klasserna vara åtskilda och det är viktigt att få vara med sin klass/team. Ett plan blir rörigt och eleverna blandas. Om det bara ska vara ett plan är det viktigt med många olika utgångar.

Skolan tar mindre plats om den är högre på höjden och då blir det mer plats för skolgård.

Träff två – Valhalla, högstadiet (digital)

1. Bra med din nuvarande skola?

a) Skolan (byggnaden)

Valhalla – Med natur runt omkring skolan blir det mkt finare och allmänt trevligare miljö, (bra också att vi inte har mobilförbud här).

Finns plats att sitta på om man bara skulle vilja sitta.

b) Skolgården

c) Vägen till skolan

- Känns tryggt, bra områden vid Havslätt och Kolberga att cykla igenom, bra med raksträcka. Mycket fint att titta på när man cyklar, känns bra.
- I stan finns det mkt ljus och fler människor, jag bor i centrum nu och då känns det tryggt att gå mellan skolan och hemma. Men när man bodde vid Norrtorn var det mer skog och på vintern blev det mörkt och då kände man sig mindre trygg. Trygghet är att det är ljust, var mörkrädd när jag var yngre.
- Positivt att Valhalla ligger nära centrum men det är långt för dem som bor i Havslätt. Fördel att bo nära skolan, jobbigt för dem som har långt att cykla.
- Valhalla ligger bra om man bor i Norrtorn, lagom avstånd. Bra med gång-och cykelbron. Känns som en säker väg, med övergångsställen. Mindre tryggt just nu när gångbron inte finns (repareras).
- Många olika vägar är en fördel, att ha möjligheter att välja väg. För att det inte är lika trångt på cykelvägarna, vissa vill åka genom en skog andra vill åka nära hus och bilar- känsla av trygghet spelar roll. Bra att kunna välja. Vid utsatthet, bra att kunna välja en annan väg vid behov.

2. Kan bli bättre?

På Norra skolan fanns det en lekpark, här på Valhalla finns det utegym men inte mkt mer. På Norra skolan fanns det fler klätterställningar, mer anpassat för de små barnen och de större barnen. Roligare för barnen, mkt att välja på, så att man inte blir uttråkad på skolan, bra att kunna göra olika saker, variation.

3. 4-hörnsövning

Vilka ska gå på skolan?

Låg-mellan- Ett par av eleverna svarar detta alternativ. Man bor oftast nära den skolan man går på. När man börjar högstadiet på en ny skola, skönt med eget utrymme på högstadier. Yngre kan känna sig otrygga tillsammans med äldre elever. Bättre med högstadieelever på en skola, då kan man fokusera bättre tillsammans, gemensamt, har saker gemensamt.

Hög -

Låg, mellan, hög – Majoriteten av eleverna svarar detta alternativ. Mindre bra med olika skolor för stadierna, alltså inte bra att behöva byta. Man känner sig tryggare om man inte behöva byta skola.

Eget förslag -

4. Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå- Olika beroende vart man bor. Om man bor närmare så bör man cykla/gå- bra att röra på sig.

Cykla – Olika beroende vart man bor. Om man bor närmare så bör man cykla/gå- bra att röra på sig. Behövs en bra cykelparkering vid skolan, flera cyklar har blivit stulna, behöver vara en säker cykelparkering, typ ett cykelhus där det är svårare för cyklar att bli stulna.

Bil

Buss- Säkert och smidigt. Slipper korsa vägar, att slippa bli påkört. Busstation vid skolan behövs. Behövs buss från Saltvik, för långt att cykla till Valhalla.

5. Stå på linje

Jätte viktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Fritidshem

- Idrottshall för föreningar på kvällen
- Fritidsgård
- Natur (skog utflykt)

Fritidshem

Siffran 4: Fritidshem viktigt för yngre barn men inte för äldre.

Siffran 8: Trygghet för många elever med fritidshem och att det ligger vid skolan. Kan ligga nära skolgården, så att man kan leka på skolgården, behöver inte ligga i skolbyggnaden men på skolgården.

Idrottshall

Siffran 5: Finns de som gillar idrott men också de som inte gillar idrott då spelar det mindre roll.

Siffran 8: Bra för föreningar som inte har råd att ha egen idrottshall, bra nära skolan.

Siffran 7: Oskarshamn är en sportig stad med många föreningar, bra med flera idrottshall. Praktiskt om det ligger vid skolan, istället för att ha sin fotbollsträning ute i Rödsle så kan man idrotta centralt, behöver inte ta sig till ett nytt ställe.

Fritidsgård

Kommentarer:

Om skolan ligger en bit från stan så är det jätteviktigt att den ligger vid skolan. Kunna köpa mellanmål etc.

Aktiviteter på fritidsgård är så viktigt, annars är det tråkigt. Att fritidsledaren på Valhalla kan få jobba där är viktigt.

Träff tre – Vallhalla, lågstadiet

1. Bra med din nuvarande skola?

d) Skolan (byggnaden)

Bra att det finns två sidor så att man kan vara på olika ställen

Stora klassrum som är bra

Mycket plats

Fröknarna är snälla

Bra luft, det är bra om man exempelvis har astma

e) Skolgården

Skolgården är stor och rolig

Bra att den är stor, många får plats
 Bra leksaker
 Många olika grejer att göra
 Tryggt när vuxna är ute på rasten
 Rastvakter hjälper om någon skadar sig eller det är bråk

f) Vägen till skolan

Bra när det är nära så att man kan gå då får man kondition
 Kul att se folk cykla och gå för det är bättre för miljön
 Det är bra att kunna cykla till skolan

1. 4-hörnsövning

Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå	Cykla – Alla 8 ställde sig på cykla
Bil	buss

Argument för att cykla:

Det är roligt att cykla och det går snabbare än att gå. Det är viktigt att man inte krockar med fotgängare eller andra cyklar på cykelvägen. Det är bra att ha föräldrar med sig när man cyklar om man skulle ramla. Cykelvägen kan vara kul med roliga svängar och så.

3. Stå på linje

Jätteviktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Fritidshem

5 elever valde jätteviktigt, 3 mitten. Det är bra med fritids om föräldrarna jobbar sent. Och det är bra om fritids ligger inne på skolans område om man glömmer något eller så.

- Idrottshall för föreningar på kvällen

7 elever tyckte att det var jätteviktigt att en idrottshall kan användas på kvällen, en elev tyckte det var bättre om det bara var skolans idrottshall.

- Fritidsgård

Hanns ej med

- Natur (skog utflykt)

6 valde att skog/natur är jätteviktigt eftersom de som bor i stan och inte är vana vid skog då kan få prova att vara ute i naturen. Bra med frisk luft. 2 tyckte ”mitteniktigt” med argumentet att man kan tappa bort sig i skogen.

Tips till Politiker

- Flera av barnen skickar med att det ska finnas många toaletter, fler än på Vallhalla. Det är jobbigt att stå i kö för att gå på toa och särskilt om många också köar för att tvätta händerna. Känns otryggt att inte få vara ifred på toa.
- Det är bra med rastvakter, vuxna ute på rasterna.
- Skolan ska vara indelad så att låg, mellan - och högstadie inte blandas ihop så mycket. Det kan vara med våningar eller delar.
- Om man är blyg kan det vara svårt att träffa nya vänner och då ska man inte behöva byta skola.

Träff fyra - Saltviksskolan

1. Bra med din nuvarande skola?

g) Skolan (byggnaden)

Bra att leka på, många olika saker att leka

Bra att det inte finns så många klassrum och inte så många barn

Det är bra att det inte är många barn när det är sjukdomar som smittar

Det är bra med elevråd då får barnen välja och de vuxna lyssnar

Det är bra att skolan inte är stor, det blir inte trångt och inget tjafs. Alla kommer överens.

Kompissamtal är bra om det blir något bråk, då löser man det.

h) Skolgården

Det är inte så bra med grus på idrottsplanen, vore bättre med gräs

Det är bra med en stor plan som man kan leka många olika lekar på

En del saker är lite trasiga

Det är bra med tydliga gränser runt gården så att man inte går ut där det är osäkert.

Det är bra att skolan ligger i skogen, man kan vara lite ifred i skogen och leka roliga lekar där.

Det är viktigt att det finns skog vid skolan och att det går bussar

i) Vägen till skolan

Det är viktigt att det finns övergångsställen, fartgupp och gångvägar till skolan.

Det är bra att många barn bor nära skolan, då kan man ha sällskap och cykla eller gå tillsammans.

2. 4-hörnsövning

Vilka ska gå på skolan?

Låg-mellan

Hög

Låg, mellan, hög – 5 barn valde detta alternativ. Kul med många kompisar och bra att gå i samma skola hela tiden.

Eget förslag – 3 barn. Flera olika skolor fast i samma område

3. Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå

Cykla

Bil – 4 barn. Det går snabbt med bilen och det är bra om man är skadad eller om det regnar.

Buss – 2 barn. Buss är tryggt när chauffören kör sakta

Eget alternativ – 2 barn. Bil och buss är dåligt för miljön. Det är bra att cykla och gå när det är fint väder. Man kan blanda de sätten.

4. Stå på linje

Jätteviktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Natur (skog utflykt)

Barnen ställde sig i mitten och mot jätteviktigt.

Det är kul att leka och klättra, det ska finnas mycket yta och träd. Träd är bra för miljön.

- Våningsplan

Barnen har blandade uppfattningar och står utspridda på linjen.

Det ska vara få våningar för det är jobbigt att gå i många trappor

Låga och höga delar blandat

Hiss ska finnas om det är flera våningar

Om det är fler våningar så blir det inte lika trångt.

- Vad händer med detta nu

- Återkoppling

Träff fem – Norra skolan, lågstadiet

1. Bra med din nuvarande skola?

- a) Skolan (byggnaden)
Matsalen- Bra utrymme, trevligt.
- b) Skolgården
Stor skolgård, bra att alla får plats, går att göra olika saker.
Bra att leka på, många olika saker att leka.
Bra med bord och sittplatser utanför klassrummen så att det går att ha lektion utomhus.
Bra att det är nära till naturen, så att man kan gå dit med fritids.

2. Kan bli bättre?

- a) –
- b) Dåligt att skolgården ligger precis vid en trafikerad väg. Exempelvis när bollar åker över staketet.
Ringsignal hörs inte över hela skolgården.
Måste korsa väg för att komma till grönområdet vid ”Länsan”.

3. 4-hörnsövning

Vilka ska gå på skolan?

Låg-mellan

Hög

Låg, mellan, hög – Samtliga valde detta alternativ. Bra att gå i samma skola hela tiden, slippa byte. Flera möjligheter till kompisar på en större skola.

Eget förslag –

4. Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå 1 barn. Skönt och bra träning.

Cykla – 6 barn. Bra för miljön, skönt, roligt, starka ben, snabbare än att gå.

Bil –

Buss – 1 barn. Går snabbt.

Eget alternativ –

5. Stå på linje

Jätte viktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Fritidshem

Barnen ställde sig övervägande mot jätte viktigt.

Familjen behöver jobba, då är fritids viktigt. Skönt att hänga med kompisar.

Två barn ställde sig mer mot inte viktigt med motiveringen att det är skönt att få komma hem och att de inte gillar fritids.

Frågor om placering av fritidshem:

Flest tyckte att fritidshemmet skulle placeras inom skolgården men med en egen gård för att undvika krockar mellan barn som är på fritids och de som slutar skolan.

- Natur (skog utflykt)

Barnen ställde sig mot jätte viktigt.

Bra luft när man ska andas. Vill inte höra så mycket bilar och det är ljuddämpande med skog.

- Våningsplan

Barnen har blandade uppfattningar och står utspridda på linjen.

Det ska vara få våningar för det är jobbigt att gå i många trappor- och det kan också bli stressigt att hinna uppför trappor, dåligt för man kan ramla.

Hiss behöver finnas om flera våningar.

Låga och höga delar blandat.

Exempelvis. 3 våningar är lagom.

Det som finns runt om, utanför skolgården påverkar att elever känner sig trygga. Många bilar är inte bra. Oljud och farligt att korsa vägar.

Träff sex – Norra skolan, mellanstadiet

1. Bra med din nuvarande skola?

a) Skolan (byggnaden)

Matsalen- Bra utrymme, trevligt.

Skolan tar inte så mycket plats av skolgården.

Bra med de låga husen.

b) Skolgården

Stor skolgård, bra att alla får plats, går att göra olika saker.

Stor fotbollsplan.

Uppdelad skolgård är bra.

Bra att leka på, många olika saker att leka.

Bra med bord och sittplatser utanför klassrummen så att det går att ha lektion utomhus.

Bra att det är nära till naturen, så att man kan gå dit med fritids.

Rör sig många människor runt omkring skolan, det är bra.

Många cykelställ är bra, finns på flera ställen på skolgården.

Bra klätterställningar.

c) **Vägen till skolan**

De flesta har nära till skolan.

Man kan cykla på båda sidan vägen till skolan.

2. Kan bli bättre?

a) Liten idrottshall.

Sned basketplan.

Små klassrum.

Många trappor.

Fotbollsplanen tar upp för stor plats av skolgården.

b) Dåligt att skolgården ligger precis vid en trafikerad väg. Exempelvis när bollar åker över staketet eller när man behöver korsa vägen.

Cykel/gångvägen till skolan känns mestadels trygg men vid vissa gator är det dålig sikt och det är ingen cykelväg vid vissa delar av sträckan.

Ringsignal hörs inte över hela skolgården.

Måste korsa väg för att komma till grönområdet vid "Länsan".

Inte så många säkra övergångsställen.

Dålig kvalitet på cykelväg på vissa ställen.

3. 4-hörnsövning

Vilka ska gå på skolan?

Låg-mellan -

Hög -

Låg, mellan, hög – Samtliga valde detta alternativ. Bra att gå i samma skola hela tiden, slippa byte. Flera möjligheter till kompisar på en större skola. Men bra om det är uppdelat med skolgårdar/byggnader.

Eget förslag –

4. Hur vill elever helst ta sig till skolan?

Gå- Bäst för motionen.

Cykla – Majoriteten barn ställde sig här. Bäst för motionen.

Bil – 2 stycken barn . ”Skönt om man är lat”, när man bor längre bort eller det regnar.

Buss – Resonemang kring att det är bra för dem som bor längre från skolan, för att vårdnadshavare inte alltid kan skjutsa.

Eget alternativ –

5. Stå på linje

Jätte viktigt (måste finnas) ----- Inte viktigt

Viktigt att det finns vid skolan

- Fritidshem

Barnen ställde sig övervägande i mitten av linjen.

Familjen behöver jobba, då är fritids viktigt.

Frågor om placering av fritidshem:

Flest tyckte att fritidshemmet skulle placeras inom skolgården men med en egen gård för att undvika krockar och ”kaos” mellan barn som är på fritids och de som slutar skolan/blir hämtade.

- Fritidsgård

Flest ställde sig närmare ”jätte viktigt” på linjen. Bra om den ligger vid skolan så att man kan hänga där, likt Valhallas fritidsgård.

- Natur (skog utflykt)

Barnen ställde sig i mitten av linjen.

Bra för idrottslektionerna.

6. Vad ska finnas nära skolan?

- Cykelparkering, som syns och är säkra.
- Träd
- Stora och varierade klätterställningar.
- Inga otrygga platser på skolgården.

Förslag från klassdiskussioner

Klassernas egna anteckningar inför dialogträffarna. Anteckningar sammanställda av feriearbetare, lupp 2021.

Ny Skola

Nära havslätt, nära där man bor.

Många barnfamiljer, länsan nära alla nästan i mitten.

Förskola, lågstadiet och mellanstadiet (tillsammans).

Högstadiet för sig.

Säker skolgård, inte så vem som helst kan komma in. (Staket)

Ordentligt utrymme i matsalen, stor byggnad och en stor skolgård så att alla får plats.

Ideér om ny skola!

Var?: Riva norra och bygga nytt, (havslätts skog), bygga om repslagar.g-länsmans ängen, många flyttar till havslätt. Skola mot saltvik, mellan Kolberga och Saltvik, här heten mot gläntan, länsmans ängen däremot röstar flest på.

Hur?: Fungerande vägar, luftigt, så få långa korridorer. Mycket vägar, fritidsgård, mycket parkeringar för bil, cykel, moped, Epa, staket för att inte mopederna ska störa på kvällarna, inte blanda ålder, 3 byggnader med egna områden.

Stor idrottshall! (Lågstadiet får egen), utegård anpassad för ålder, och att barnen får vara med att hjälpa, special sal för mellan och inte bara hög. Eget hus för special eller i Colera bud tätt.

Ny skolbyggnad

Var: "Länsan"

Varför: Stort område Centralt Tillgängligt för alla

Nära för alla, oavsett var man bor så är skolan nära

Tänk på vid byggnation av ny skola:

- Hur vägarna runt skolan byggs
- Rymliga korridorer
- Grupprum
- EHT - lättillgänglig för eleverna
- Högstadiet, en egen del av skolan
- Neutrala färger
- Rastaktiviteter så att eleverna går ut på rasterna, att de rör på sig
- Ringsignaler
- Skåp och bra skolmaterial
- Större klassrum
- Trevligt inredda klassrum

“INTE SNÅLA, BYGG ORDENTLIGT FRÅN BÖRJAN”

Ny skola

5a tycker att platsen vid humleplan blir den bästa.

Det ligger ganska centralt, det finns gott om utrymme och inte jättelångt för någon att komma till.

Skolgården:

- Något som passar varje ålder.
- Uppdelad skolgård. Flera skolgårdar på samma skolgård.
- Marken ska vara gräs, sand, asfalt, skog.
- Gräsfotbollsplan.
- Cykelställ som räcker.
- Lugna vrår där man kan sitta och prata.
- Basketplan, gungor, klätterställning.

Klassrummen:

- Stora klassrum.
- Allergianpassat.
- Bra ljuddämpning.
- Sköna nya möbler.
- Grupprum till varje klassrum.
- Skolsystrar på samma våning som klassrummen.
- Bibliotek.

- Torkskåp.
 - Stor idrottshall.
 - Rymliga korridorer.
 - Bra belysning.
 - Brandlarm, nödutgångar, larm, övervakningskamera.
-

Havslätt 3 st.

(För att det inte ska bli så långt för barn i Saltvik, för det är stort där)

-blåsigt -hugga träd (djur)

+nära för barn i Saltvik

Bomans 0 st.

-nära vattnet

-får det plats?

+mycket utomhussaker

Repslagarhuset 14 st.

(Där finns plats och man behöver inte hugga ner träd, där finns redan hus, nära för de som bor i Kolberga och i stan)

+Stor parkering, plats för i-hall

Länsmansängen 2 st.

(Inte så nära vattnet och inte så
blåsigt, nära för de som bor i stan)
-hugga träd (djuren)
-mycket ojlud

5b:

Namn på skolan: Oskarshamnskolnan

Vi har delade åsikter om det ska vara f-6 eller f-9-skola.

Skolgården:

- Fotbollsplan med gräs/konstgräs viktigt. 7-manna och 5-manna.
- Basketplaner med alla linjer. Även enskilda basketkorgar.
- Innebandyplan
- Kingplaner
- Pingisbord
- Cykelhus
- Stor klätterställning
- Kompisgungor, vanliga gungor och gungbräda
- Studsplan

Skolbyggnaden:

- Färgförslag: grått, brunt tegel, beige tegel, färgglatt tegel
- Stor skolklocka

Innemiljö:

- Skåp för elever antingen från åk 3-9 eller 6-9
- 2 färgskalor på väggar. Blått-vitt
- Genomgående ämnessalar, inga "hemklassrum" som det är nu.
- Personalrum
- Chillrum för elever
- Spelrum - biljard, pingis, airhockey, bordsfotboll
- Stort bibliotek/läsrum
- 2 vilorum med soffa/säng.
- Stor matsal
- Toaletter
- Cafeteria med kiosk.
- (Biosal)
- Musikhus
- Grupprum till alla klasser
- Teaterrum
- Torkskåp
- Mobil tillåtet från åk 7.
- Åk1-3 Ipads, Åk4-6 eller 4,9 datorer + laddningsskåp

Ny skola

Stor skolgård med

- en stor klätterställning
- fotbollsplan med någon sorts gräs
- basketplan
- linbana som är lång
- studsmatta
- schackplan
- utegym

- träd där man kan bygga koja
- cykelställ
- simbassäng inomhus

Stor skola med

- många, stora klassrum i ljusa färger
- ljudisolering
- handikapptoaletter, flera stycken
- skåp med låg för kläder och skor
- stor matsal
- större gympasal än vi har nu på Norra
- bibliotek
- städare som städar lyxigt
- många fönster, flest i korridorer och matsalen
- café
- mobilhörna
- klassdjur

Datorer till alla

Vi vill att skolan byggs på en stor plats där ljuset kan komma in och det är vacker utsikt, men inte blåsigt.

Länsmansängen låter bra.

3B

18 elever i klassen tycker att nya skolan ska byggas vid Länsmansängen.

4 elever tycker att skolan ska vara vid Repslagarhuset.

2 elever tycker att skolan ska byggas i Havslätt

Skolan ska vara modern på utsidan och insidan.

- Den ska vara fräsch
- Svart eller vit
- Stora klassrum med grupprum till varje.
- Stor fotbollsplan med gräs och fotbollsmål
- Lampor på utsidan som lyser upp skolan
- Lite större än nu
- Café inne i skolan med massa bänkar
- Gunga med motor
- Finnas affärer i närheten
- Stor idrottshall
- Flera våningar
- Hiss till eleverna
- Fler övervakningskameror, även inomhus
- Större ruckkana
- Inga stentrappor
- Studsmatta
- Större matsal
- Kompisgunga
- Bandyplan med sarg
- En vägg där man kan köra fotboll
- Ett förråd med massa grejer
- Inga höga klätterställningar

Elevråd 6/5-21 klass 1B

- Matsal

- Fritidsgård
 - klättervägg, studsatta, bandyplan, rör att krypa i
 - Större fotbollsplan, stor klätterställning
 - Hinderbana, armgång, gungor (flera), käpphästar
 - Större gymnasium
 - Basketplan med två korgar
 - Större klassrum
 - Mer rutschkanor
 - Alla klasser två lärare
 - Fler grupprum
 - Inte så mycket eko i klassrum (isolering, ljuddämpning)
-

Tankar inför bygget av den nya skolan, 2a

Skolgården:

Större, gräsplan för fotboll, fler gungor, stor klätterställning, mer gräs, rastvakter, blommor och växter, stora klockor på väggen, ringsignal som hörs överallt, ramper istället för trappor, många cykelställ, bänkar ute, högre staket så att bollarna inte flyger över

Klassrummen:

Övervakningskameror, färger, världskarta, mattor innan man går in i klassrummet, fönster bara på en sida, matta i klassrummet, skolbänkar

Korridoren:

Större korridor så att man inte behöver trängas, ordentlig hylla för sina kläder, torkskåp, brandlarm

Matsalen:

Fler ställen att ta mat på, större, skönare stolar

Idrottshallen:

Möjlighet att dela av till mindre salar.

Ny skola för F-9

4b (Ester Sandqvist), möte med Martina Berggren, ungdomssamordnare + övriga elevrådsrepresentanter i åk 4-6

10/5 2021

För att klara av det befintliga och kommande behov är förslaget att bygga en ny F-9 skola som ska ha ett tre parallellt F-6 samt ett fem parallellt 7-9. Skolan bör ha kapacitet för 36 klasser med mellan 900-975 elever.

Snitt 25 elever/klasser vid 900 elever. Vid 975 elever har högstadiet ett snitt på 30 elever/klass

Ny idrottshall på 20x40m

Var ska den ligga?

Repslagarhuset (nedanför Norra skolan)

Hamnen

Länsan **16st**, ligger i mitten av upptagningsområdet

Havslätt **3st**, mindre trafik?

Vad är viktigt för att elever ska trivas och må bra, få så bra studiero som möjligt och vara nöjda med olika lokaler och hur man tar sig till dem.

- Mobil? Vi har förbud nu. Hur blir det sen? Fördelar/Nackdelar?
- Välstädat - kräver mer städpersonal
- Fräscha och många toaletter, även utomhus
- Fler pedagoger på lektionerna
- Bra mat (god och näringsrik)

Hur ska den se ut? (ett plan, tvåplan, flera byggnader, uppdelat i stadier, praktiska ämnen, idrottshall, fönster, ljudisolering, färger mm)

- Olika avdelningar, byggnader för olika stadier
- Sköna stolar i klassrummen
- Stora klassrum + många mindre rum, ljuddämpande plattor i taken, inbyggd och flimrefri belysning
- Moderna färger (svart utvändigt, vitt och beige i klassrummen resp. korridorer)
- Röd, grön eller orange fasad, kanske vitt tegel, vit invändigt, f-klass mer färggrant
- Två plan
- Tre eller fyra plan, hiss (bra eller dåligt?) Högre årskurser högst upp isf.
- Inte för mycket trappor, två plan, långa korridorer. Fördelen med fler plan är att skolan inte tar upp så mycket ytor för skolgården. Nackdelen är att det blir mycket spring i korridorer och trappor och att det krävs mer anpassning till t.ex funktionsnedsatta
- Stor matsal, nedre plan, flera liner även en mindre för elever med speciella behov.
- En fotbollsplan men inte mitt på skolgården.
- Fler skolgårdsaktiviteter, klätterställningar, tre gungställningar utspridda på låg- och mellan.
- Ett musikhus för undervisning och musikskolans elever.
- En byggnad med tak för raster
- Skolhälsovård längst ner

Dialog ny skola, Saltviksskolan

Havslätt - Brukhundsklubben

Bohmans - Hamnen

Garvare.g - "Ovanför" Norra

Länsmansängen

- Inte bygga vid Havslätt (hundarna får flytta då)
 - Många tycker Länsmansängen är bra för att det är stor mark där. Skog
 - Bra med en stor skola - många kompisar
 - Hamnen är bra för det ligger nära en lekplats och havsutsikt
 - Havslätt är bra för då kan man cykla dit och gå och bada
 - Bra med berg och skog runt skolan
 - Grottor i bergen
 - Stängsel runt fotbollsplan, basketplan, pingisbord
 - Skog med stigar, sandlådor
 - Däckgungor, kompisgunga
 - Stora ytor med gräs att springa på
 - Hästhage där man kan leka häst
 - Lekplats på skolgården
 - Klätterställningar
 - Förråd med leksaker
 - Trä/Sy-slöjd
 - Trygg och en säker skolgård
 - Gympasal
 - Bra skolgård
 - Puls som ett ämne i skolan är bra
 - Staket runt skolan
 - Inga bilar
-

Ny skola – åk 2 Saltvikskolan

Vad ska finnas runt skolgården:

- Skog
- Parkering
- Bostadshus
- Berg
- Äng
- Nära till förskolan
- Närhet till vatten
- Vanliga bilvägar som i bostadsområden
- Kiosk eller affär

Vad ska inte finnas runt skolgården:

- Motorvägar
- Den ska inte ligga avlägsen
- Fabriker
- Gravplatser
- Inte så många berg
- Gamla som man kan skada sig på
- Skolan ska inte ligga mitt i centrum

Hur tar man sig till skolan?

- Cykelvägar
- Gångvägar
- Cykelparkering, cykelställ
- Bilväg + säker parkering, nära skolan
- Busshållplats med kur
- Bussar och bilar ska inte vara på samma ställe.

Intervjurapport - utemiljö för högstadieelever

Detta är en rapport skriven av Elliot Alkelid och Emma Olaru, feriearbetare på kommunstyrelsens kansli- och utvecklingsenhet, vecka 25-27- 2021. Rapporten består av intervjuer med ungdomar samt en sammanfattning av dessa intervjuer.

Uppdraget till feriearbetarna såg ut på följande sätt:

Ny skola – utemiljö för ungdomar

Oskarshamns kommun ska bygga en ny F-9 förskola, nu har vi chansen att tänka nytt och påverka hur utemiljöerna kring skolan ska vara för att vara så bra som möjligt för högstadieelever.

Intervjua unga om vad de tycker är viktigt för en bra utemiljö vid skolan (ex. luppjobbare, unga på fritidsgård). Sammanfatta utifrån fakta/rapport (boverket), intervjuer och egna åsikter vad som är viktigt för högstadieelever i utemiljön kring skolan.

- 1. Hur tror ni att man kan skapa platser där man kan sitta och prata och vara i lugn och ro? Hur ska sådana platser se ut?*
- 2. Hur behöver utemiljön se ut, vad ska finnas, för att uppmuntra till rörelse?*
- 3. Tänk er att ni har en begränsad summa pengar och måste prioritera; vad är de tre allra viktigaste sakerna att tänka på i utemiljön?*

Sammanställ era svar på frågorna ovan och lämna in i Wordformat.

Intervjuer

Tre elever i åldrarna 15-16 år har intervjuats.

1. Elev 1 - variation, uteplatser, miljö, gärna en spelyta (helst asfalt/hårt underlag). Avskilt från de mindre barnen
2. Elev 2 - uteplatser (bänkar) gärna socialt placerade, mycket färg, inte bara svart eller vitt utan olika färger, spelyta (basketplan) även här nämns miljö och natur. Avskilt från de mindre barnen.
3. Elev 3 - mycket bänkar, ute och inne, både socialt men även avskilt för att kunna komma ifrån alla andra, spelyta (basketplan, yta för och liknande). Här nämns också att man vill ha en egen yta att vara på alltså högstadieeleverna.

Sammanfattning

Alla tre har liknande svar på frågorna. De prioriterar ungefär samma saker och de saker alla tog upp var:

- Sittplatser (inne och ute)
- Tak till vissa bänkgrupper ute för skydd mot olika väder
- Det ska variation på bänkarna (vart de är placerade etc)

De tog fram utemiljö ansåg de att det är viktigt med växter för ögat att kolla på men även för skydd från solen (skugga)

- De anser även att det bör finnas en yta/plan som kan användas till diverse sporter (basket, fotboll och liknande)
- Planen ska helst vara asfalt då den är optimal för så mycket som möjligt.
- Man nämnde även Avskildhet från de mindre barnen för att man anser att de brukar ta över vilket gör att man går in.

1. Hur tror ni att man kan skapa platser där man kan sitta och prata och vara i lugn och ro? Hur ska sådana platser se ut?

De vi har intervjuat har liknande tankar om hur de anser att en uteplats för äldre ska se ut. Deras tankar om utformningen av en uteplats för lugn och ro liknar även våra ideer.

Vi har därför kommit fram till att det måste finnas sittplatser ex bänkar, både inne och ute. Helst ska det finnas bänkar på väldigt många olika platser på skolgården för en viss variation. Det togs upp att det skulle finnas olika sorters uppsättningar av bänkarna. Att det placeras bänkar med bord för en större grupp folk men även ensamma bänkar som placeras för färre människor. Som fungerar som en plats att komma ifrån den stora folkgruppen. Detta kan locka många till att ta sig ut, till den plats som lockar dem.

Vi ser även vikt i miljön runt omkring. Alltså i form av vegetation (träd, blommor, gräs etc) en grön omgivning gör att fler vill ta sig ut, detta nämns även i boverkets rapport. Vi anser att det vid vissa bänkar ska finnas tak vilket gör det möjligt att ta sig ut i olika väder och årstider. Det tog även de som vi intervjuade upp, även detta nämns i boverkets rapport.

De vi intervjuade ansåg även att bänkarna ska vara en bit bort från de mindre eleverna för att få en lugnare omgivning och för att få en egen plats att vara på. De menade att det känns som att de mindre barnen brukar ta över hela skolgården och därför finns det ingen plats för de äldre eleverna att vara på. Därför ser vi gärna att bänkarna är som en plats för högstadieelever främst.

2. Hur behöver utemiljön se ut, vad ska finnas, för att uppmuntra till rörelse?

Utemiljön behöver vara grön. Det är en väldigt viktig punkt för väldigt många, det gör att det blir väldigt tilltalande att gå ut för att umgås istället för att sitta inne. Det är det viktigaste i utemiljön att det inte ska vara helt grått och tråkigt utan att det ska finnas en miljö som är grön och trevlig för ögat, men bidrar även till skugga. Det lockar ut fler människor än något annat, det är även väldigt bra om det finns en slinga eller en sorts stig eller liknande. En stig eller slinga gör att många i alla fall äldre elever tar sig ut och går.

Men en annan sak som nämndes var vikten i en spelyta. De personer som vi intervjuade påpekade att man skulle vilja ha en plan som är till för olika bollsporter och liknande. Det ideella underlaget för detta är asfalt eftersom man kan göra otroligt mycket olika lekar på ett sådant underlag, även på en blöt dag. På denna plan anser vi att det bör finnas basketkorgar som är justerbara (höjd). Vill man spela innebandy ska det finnas mål som man kan ta med sig ut och placera om man vill det. Denna plan bör vara avskild från de mindre barnen. Alltså att den finns en yta för endast de stora som alltid är tillgänglig för de äldre. Vi anser att det är viktigt för att om de mindre barnen får vara överallt gör det att de knuffar iväg de äldre barnen och därför bidrar till att de äldre rör sig mindre när de egentligen vill spela men inte får/kan.

3. Tänk er att ni har en begränsad summa pengar och måste prioritera; vad är de tre allra viktigaste sakerna att tänka på i utemiljön?

Med en budget kan man inte få allt men de tre viktigaste sakerna vi anser ska finnas på en skolgård är det som vi har nämnt innan. Dessa förslag tog även de vi intervjuade upp.

Miljö - vi ser vikten i en grön och fin miljö som kan bidra med så mycket till en skolgård. För det första är det väldigt fint för ögat vilket gör att det blir allmänt trevligare att vara utomhus och därför tar man sig ut mer. För det andra fungerar även buskage och större träd som perfekt solskydd. Detta kan ge variation en solig dag med möjlighet till att sitta i solen eller att svalka sig i skuggan. Det påpekas även i boverkets rapport "Gör plats för unga" där det står just det jag sade. Att träd och större växter är en viktig del för skydd mot solen eftersom de skyddar mot sjukdomar som hudcancer.

Bänkar andra former av sittplatser (inne och ute) - något vi ser störst vikt i är bänkar och andra former av sittplatser både inne och ute. Inne tycker vi att det ska finnas bänkar i korridorerna nära till klassrummen. Vi tycker även att det ska finnas en socialare del med några bänkar och även ett bord för ex kortspel (ex, kb-skolan). De togs även upp under intervjuerna att man tycker att det bör finnas mer avskilda bänkar som tillåter avlägsenhet från den stora massan. Inne ser vi gärna att det finns grönt som kan lyfta stämningen och göra skolgången färggladare.

När det gäller platser ute är det ungefär samma principer som inne. Jag och Emma håller med de intervjuade om att det ska finnas en variation på sittplatser. Det bör finnas minst en mer social grupp med sittplatser där det även bör finnas bord. Över dessa större sittplatser tycker vi att det bör finnas något slags tak som tillåter att man kan sitta ute i den friska luften i olika väder och årstider. Vi tycker att det precis som inne ska finnas lite mer avskilda bänkar för lite mer distans till alla andra elever. Dessa sittplatser anser jag och Emma och de intervjuade ska vara lite avskilt från resten av skolgården alltså ifrån de mindre barnen. För att de äldre eleverna ska vilja gå ut utan risk att bli störda eller störa de mindre.

Yta till olika spel, ex basket, fotboll, innebandy - den sista punkten är att vi anser att det passar väldigt bra med en egen yta till de äldre eleverna. De vi tänker på är en sorts spelyta. Helst en asfalterad plan med tillgång till basketkorgar som går att ändra höjd på för att så många som möjligt ska kunna använda dem och vilja använda dem. En asfalterad plan/hård yta går att använda till väldigt mycket som basket, fotboll och innebandy exempelvis. Planen bör vara en del av de äldres skolgård för att maximera rörelse hos de äldre. För att om planen är bland de mindre finns det risk att den hela tiden är upptagen och därför inte kan användas. Det minskar även oron att råka träffa en av de yngre eleverna med en boll och detta leder också till att man känner sig mer fri och därför rör på sig mer.